

नय' (ऋक् 1-42-7) इति चान्तप्रयोगोऽपीति तद्वीका । तन्मतेन धातुरयं लिख्यते ।

सश्चकः-श्चिका, सश्चकः-श्चिका, सिसश्चिषकः-षिका, सासश्चकः-श्चिका ;
सश्चिता-त्री, सश्चयिता-त्री, सिसश्चिषिता-त्री, सासश्चिता-त्री ;
इत्यादीनि रूपाणि यथासम्भवमूह्यानि ।

(1900-A) “समी परिणामे” (IV-दिवादिः-1221. अक. सेट्. पर.)

परिणामो-विकारः इति क्षीरस्वामिदीक्षितादयः । सर्वेऽपि ‘मसी—’ इति पठित्वा ‘समी इत्येके’ इति पठन्ति । सर्वाण्यपि रूपाणि भौवादिकप्रसतिवत् (440) ज्ञेयानि ।

(1901) “सातिः सुखे” (I-भ्वादिः....सक. सेट्. पर.)

“सातिः सौत्रो धातुः” इति वृत्तौ (3-1-138) । बोधिन्यासेऽपि ‘सातिः सुखे वर्तते सौत्रः’ इति । जिनेन्द्रहरदत्तौ ‘सातिर्हेतुमण्यन्तः’ इति । इति मा-धातुवृत्तिः । सर्वत्र ‘सातिः’ इति इका निर्देशः, न तु इदित् । ‘सात’ इत्येव धातुस्वरूपम् । तस्यायं भावः-यदि भ्वादिः स्यात् ‘सत’ इति पठितव्यम्, यतः ‘सातिः’ इति पठ्यतेऽतोऽयं चुरादिरिति । सातयः—‘अनुपसर्गांलिम्प-विन्दधारिपारिवेद्युदेजिचेति सातिसाहिभ्यश्च’ (3-1-138) इति शप्रत्यये, प्रत्ययस्य शित्वात् शपि, पररूपे, णेरयादेशे च रूपमेवम् । सातयः=सुखी । सर्वाण्यपि रूपाणि काश्चित् (184) ज्ञेयानि ।

(1902) “साध संसिद्धौ” (V-स्वादिः-1261. अक. अनि. पर.)

साधकः-धिका, साधकः-धिका, सिसात्सकः-त्सिका, सासाधकः-धिका ;
साद्धा-साद्धी, साधयिता-त्री, सिसात्सिता-त्री, सासाधिता-त्री ; इत्यादिकानि
रूपाणि सर्वाण्यपि दैवादिकभ्रुध्यतिवत् (315) ज्ञेयानि । ण्यन्तात् नन्धादित्वात्
ल्युप्रत्यये साधनः, औणादिके [द. उ. 1-86] उण्प्रत्यये साधुः इति रूपम् ।

1. अत्र ‘आदेशप्रत्यययोः’ (8-3-59) इति षत्वे सिषात्सकः इति रूपमाह
माधवः । वस्तुतोऽत्र प्रयोगे आदेशभूतसकारस्य, प्रत्ययावयवसकारस्य वा
अभावात् इणः परत्वेऽपि षत्वं नैव प्राप्तमिति चिन्त्यमिदम् ।